

Jord- och skogsbruksutskottet

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information (SRR 2/2018 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande och till förvaltningsutskottet, kommunikationsutskottet, försvarsutskottet, framtidsutskottet och miljöutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- försvarsutskottet FsUU12/2018 rd
- miljöutskottet MiUU 29/2018 rd
- framtidsutskottet FrUU 3/2018 rd
- Förvaltningsutskottet FvUU 24/2018 rd
- kommunikationsutskottet KoUU 23/2018 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Pentti Lähteenoja, jord- och skogsbruksministeriet
- specialsakkunnig Kari-Pekka Karlsson, jord- och skogsbruksministeriet
- ledande expert Ari-Pekka Dag, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Anu Sallinen, försvarsministeriet
- specialsakkunnig Olli-Pekka Rissanen, finansministeriet
- överinspektör Olli Lehtilä, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Saku Härkönen, miljöministeriet
- professor Timo Tokola, Östra Finlands universitet
- generaldirektör Arvo Kokkonen, Lantmäteriverket
- enhetschef Niina Ahtonen, Geologiska forskningscentralen GTK
- utvecklingschef Riitta Teiniranta, Finlands miljöcentral
- enhetschef, fastighetsingenjör Mirja Metsälä, Esbo stad
- utvecklingschef Matti Holopainen, Finlands Kommunförbund
- stadsgeodet Anna Mustajoki, Tammerfors stad
- verksamhetsledare Juha Saarentaus, Finnish Location Information Cluster
- jurist Anna-Rosa Asikainen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Betänkande JsUB 15/2018 rd

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Naturresursinstitutet
- dataombudsmannens byrå
- Nödcentralsverket
- Säkerhetskommittén
- Kommunikationsverket Cybersäkerhetscentret
- Försörjningsberedskapscentralen
- Finlands Kommunförbund.

Inget yttrande av

- Aalto-universitetet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Utskottet understöder de basala riktlinjerna i redogörelsen om politiken för geografisk information och konstaterar att de stödjer de mera allmänna informationspolitiska strävandena. Utskottet påpekar samtidigt att det under finansministeriets ledning förbereds en första informationspolitisk redogörelse, som kommer att lämnas till riksdagen i december 2018. Det är viktigt att redogörelserna samordnas.

I redogörelsen slås det fast att all information som har position som en egenskap är geografisk information. Med geografisk information avses till exempel uppgifter om byggnader, verksamhetsställen, kommuner, naturskyddsområden, väder, brott, olyckor, radions hörbarhet, mobiltelefonernas positioner och trafikleder samt exempelvis statistiska uppgifter. Geografisk information kan tack vare sin positioneringsegenskap utnyttjas och med olika metoder effektivt kombineras för analyser, planer och kartor. Geografisk information integreras som en del av all annan information och karaktäriseringen av informationen som geografisk påverkar inte dess övriga användningsmöjligheter, sägs det i redogörelsen.

Utskottet omfattar ståndpunkten att det i första hand är den offentliga sektorns uppgift att producera för samhället viktig geografisk information och anknytande basala tjänster, så att företag utifrån dessa kan driva egen företagsverksamhet och tjänsteproduktion. Målet bör vara att det finns tillgång till stora nationella databaser med högkvalitativ geografisk information. Om data inhämtas decentraliserat och av olika myndigheter uppstår dock ett behov av effektiv samordning av tekniska egenskaper och kvalitet. När det handlar om information av nationellt intresse är det viktigt att detta arbetssätt slår rot på bred front, också i kommunerna. Kommunerna kan samarbeta kring nationella, gemensamma teman. Om detta inte är möjligt är det viktigt att sammanställandet och samordnandet sker på annat håll inom den offentliga förvaltningen. Viktig geografisk information i kommunerna bör bearbetas utifrån gemensamma begrepp och modeller så att de motsvarar internationella standarder och fungerar tillsammans såväl innehållsligt som tekniskt.

Betänkande JsUB 15/2018 rd

Hur information används

Utskottet konstaterar att den offentliga förvaltningen producerar en betydande mängd geografisk information som den använder som beslutsunderlag. Också många företag utnyttjar informationen. Det finns dessutom en hel del företag som producerar geografisk information. I sam användningen av den offentliga och den privata sektorns geografiska information finns mycket oanvänd potential. Det är viktigt att informationen är lätt att använda såväl för myndigheter som företag och andra slutanvändare. Ju bättre interoperabilitet, desto lättare att erbjuda uppdaterad information.

I redogörelsen sägs det att geografisk information vanligtvis är en förutsättning för olika serviceprodukter. Genom att kombinera geografisk information med andra uppgifter kan många nya tjänster produceras, såsom Maas-tjänsten (mobilitet som service), virtuell verklighet, utspridningsmodeller för utsläpp, analyser av optimerade placeringar för social-och hälsovårdstjänster eller shoppingcentrum med hjälp av information om befolkningen, hälsa och trafiklederna samt kollektivtrafiken. Utskottet noterar att när det gäller t.ex. skogsvägar har nästan inga positionsegenskaper lagrats. För att utveckla logistik och vägunderhåll krävs det emellertid allt mer täckande och felfri information. Utskottet har fått veta att man försöker avhjälpa bristerna i fråga om skogsvägar genom samarbete mellan aktörerna i skogsbranschen och bland annat Lantmäteriverket i ett projekt för datasystem för bioekonomin (Biotalousden tietojärjestelmä), som Finlands skogscentral ansvarar för.

Med hänvisning till redogörelsen understryker utskottet att produktionen och användningen av geografisk information i dag förändras snabbt tack vare den tekniska utvecklingen. Behovet av sådan information och dess innehåll breddas och kvalitetskraven höjs. Trots att den geografiska informationen är av god kvalitet i Finland internationellt sett är en del av den geografiska information som den offentliga förvaltningen producerar i ett format som inte kan användas tillsammans med annan data eller i automatiska processer. Det gäller till exempel de flesta detaljplaner. Utskottet anser i linje med det som sägs i redogörelsen att åtgärder för att avhjälpa bristerna i informationsmaterial av den här typen kräver samarbete samt satsningar på resurser för att samordna informationen samt redigering av uppgifterna så att de följer gemensamt överenskomna standarder och den offentliga förvaltningens rekommendationer.

Säkerhetsmiljön

Utskottet noterar att säkerhetsmiljön har förändrats. Den inre respektive yttre säkerheten blir allt mer sammankopplade. Den geografiska informationen spelar en stor roll i sammanhanget. Typiskt för förändringen är också en snabb och oförutsägbar teknisk utveckling. Som en följd av förändringen i säkerhetsmiljön har även användningen av cybermetoder för att nå politiska mål och skada samhällets centrala infrastruktur och andra livsviktiga funktioner blivit möjligt. Den vetenskapliga och tekniska utvecklingen skapar utmaningar för effektiva förberedelser för hot, men ger samtidigt redskap för att bekämpa dessa hot, vilket konstateras i redogörelsen.

Enligt utskottet är det ett synnerligen välkommet mål att tillgängliggöra data för alla i form av högkvalitativ geografisk information. Geografisk information innebär avsevärda fördelar för både myndigheter och privata aktörer och det finns därför ingen anledning att sätta käppar i hju-

Betänkande JsUB 15/2018 rd

len för utvecklingen. En av de stora uppgifterna är emellertid att i en nationell och internationell säkerhetspolitisk miljö kombinera varierad och bred användning av geografisk information med säkerhetsmyndigheternas behov av kritiska data och säker användning. Riskerna för missbruk ökar när det är lätt att förmedla information och det finns öppna geografiska data i allt större omfattning. Samtidigt som geografiska data utvecklas via centraliserad styrning och utnyttjas nätverksinriktat i vitala samhällsfunktioner skapas det nya riskfaktorer. Innan data publiceras är det befogat att göra en bedömning av om lätt tillgängliga geografiska data eventuellt medför risker för säkerheten i samhället. Utskottet återkommer till den problematiken.

Också säkerhetsmyndigheterna är i viss mån beroende av företag och den tredje sektorn för sin verksamhet. Ömsesidiga beroendeförhållanden av detta slag är exempelvis reparation av fel i telekommunikation, bevakningsföretag, sjuktransporter, sjukvårdstjänster, räddningsverksamhet, materieltransporter för höjd beredskap, stödfunktioner inom sjöfart, som lotsning, farledsservice och isbrytning, och stödfunktioner inom flygtrafik, bland annat flygledning och vädertjänst. Myndigheterna måste ha adekvata resurser för att skydda kritisk infrastruktur av relevans för de vitala samhällsfunktionerna.

Utskottet hänvisar till redogörelsen och menar att utvecklingen av lösningar för geografisk information bör ske utifrån en mall för den övergripande säkerheten som täcker alla nivåer och instanser i samhället. I tillägg till statsförvaltningen, säkerhetsaktörerna, myndigheterna, näringslivet, landskapen och kommunerna utgör universiteten och forskningsinstituterna, organisationerna, samfundet och medborgarna ett nätverk för den övergripande säkerheten där den geografiska informationen delas, mål ställs upp och parterna engagerar sig i samarbetet.

Utskottet noterar att redogörelsen inte behandlar begränsningar av användarrättigheterna för den geografiska informationen och informationstjänsterna eller allmänna principerna för informationspolitiken. I stället sägs det att det är ändamålsenligt att lägga fast dessa i den mera allmänna beredningen av informationspolitiken. Den övergripande samhällssäkerheten och skyddet för personuppgifter behandlas närmast i anknytning till geografisk information.

Utvecklingsinsatser

Behovsfull kompatibel geografisk information och service är en förutsättning för att utveckla ny innovativ affärsverksamhet och nya verksamhetsmodeller. Den geografiska informationen ska finnas i digitalt, maskinläsbart format. Målet är en så automatisk delning av geografisk information i realtid som möjligt. Åtgärdsförslagen främjar utvecklingen av ekosystemet för geografisk information och ökar samhällets övergripande säkerhet och allmänna funktionella effektivitet. Utskottet anser att ståndpunkterna i redogörelsen är motiverade till denna del och understryker vikten av att komma igång med det åtgärdsprogram som genomförandet av redogörelsen kräver.

Det är av största vikt att åtgärdsprojektet sker i samverkan med alla berörda grupper så att de rätta insatserna för att snabbt sprida information om projektet ska kunna säkerställas. Ett klokt utnyttjande av geografisk information effektiviserar verksamheten och förbättrar konkurrenskraften. Finland har goda förutsättningar att utnyttja konkurrenskraftselementet. Samtidigt kan villkoren för de företag som exporterar geografisk information förbättras.

Betänkande JsUB 15/2018 rd

Redogörelsen lyfter fram sju förslag till åtgärder och redovisar deras konsekvensområden. Nedan kommenterar utskottet samtliga åtgärdsförslag.

God kvalitet i adressuppgifter

Utskottet delar uppfattningen i redogörelsen om att en av de viktigaste geodatabaserna innehåller information om adresser. Samordnade och rikstäckande adressuppgifter av god kvalitet och tillgänglighet är enligt redogörelsen en viktig utgångspunkt för inre säkerhet, effektiv logistik och i framtiden också för miljön för självkörande bilar.

Utskottet menar att det vore mycket angeläget att utveckla adressinformationsprocessen så att felet blir så få som möjligt och helheten tillförlitlig och rikstäckande. Med adressuppgiftprocess avses en händelsekedja som inleds under kommunernas planerings- och byggnadstillsynsprocesser och utmynnar i att det finns tillgängliga adressuppgifter för hela landet eller regionvis och att uppgifterna motsvarar användarnas behov. Det ska också vara möjligt att endast ändrade uppgifter delas för uppdatering hos användarna. Under processens gång finns det också behov att komplettera den information som inhämtas under byggnadstillsynsprocessen bland annat med adressinformation om objekt som är viktiga t.ex. med tanke på räddningsverksamheten, såsom offentliga lokaler eller namn på områden.

Utskottet understryker att i synnerhet adressuppgifter av hög kvalitet spelar en framträdande roll i den operativa verksamheten hos myndigheter med ansvar för den inre säkerheten. För exempelvis nödcentralerna är det av största vikt att de i sin verksamhet får exakt och riktig geografisk information för att de ska kunna skicka ut rätt hjälp till rätt plats så snabbt som möjligt. Utskottet uppmärksammar att det har uppdagats drygt 140 000 motsägelsefulla adressuppgifter i det adressmaterial som används av Nödcentralsverket. Det krävs oundgängligen ett brett och långsiktigt samarbete mellan de berörda aktörer för att bristerna ska kunna avhjälpas så snart som möjligt.

Exakt positionering görs tillgänglig för alla

En tillräckligt exakt lokalisering är en nödvändighet för utvecklingen av en trygg automation av trafiken. Enligt utskottets uppfattning ställer autonom trafik mycket höga krav på lägesnoggrannhet, att informationen kan fås i realtid och att kvaliteten är hög. När redogörelsen verkställs bör detta beaktas bland annat i definitionen av geografisk information.

Utskottet ser det som viktigt att exakt lokalisering kan utnyttjas i hela Finland. Det här kräver också satsningar på satellittjänster särskilt inom de arktiska regionerna. Satellitnavigering och utvecklingen av den har en central betydelse för många viktiga samhällsfunktioner. I många branscher är också den tredimensionella dimensionen av stor vikt.

Redogörelsen lyfter fram behovet att utarbeta en plan för hur FinnRef, den nationella tjänsten för korrigering av positioneringen, ska kunna utnyttjas så brett som möjligt. Det europeiska satellitnavigeringssystemet Galileo är avsett att vara i användning fullt ut 2020. Utskottet instämmer med redogörelsen i att tillgången till satellittjänster med god täckning också kräver särskilda satsningar så att detaljerad geografisk information ska kunna erbjudas för att upprätthålla och utveckla för samhället viktiga funktioner i Finland. När den nationella tjänsten för korrigering av posi-

Betänkande JsUB 15/2018 rd

tioneringen, FinnRef, tas i allmänt och öppet bruk gynnas sådan affärsverksamhet som utnyttjar en mer exakt positionering. Det här sätter fart särskilt på innovationsföretags tillväxt och på den tekniska utvecklingen av utnyttjandet av positioneringsinformation.

En gemensam plattform för geografisk information för säkerhetsmyndigheterna

Utskottet understryker att säkerhetsmyndigheterna under alla förhållanden måste ha tillgång till uppdaterad geografisk information och att informationen ska vara densamma för alla aktörer. Säkerhetsmyndigheterna har vissa särskilda behov visavi geografisk information. Därför sägs det i redogörelsen att det ska tas fram en gemensam plattform för geografisk information som är avsedd för säkerhetsmyndigheterna och som uppfyller särskilda krav. Med hjälp av plattformen skapas det en grund till exempel för gemensamma lägesbilder i alla lägen. Den gemensamma plattformen gör att myndigheterna kan använda gemensam geografisk information effektivare och därmed också skapa en gemensam lägesbild. Enligt uppgifter till utskottet kommer man att utnyttja den gemensamma plattformen Turvakartta i säkerhetsmyndigheternas gemensamma fältledningssystem (KEJO).

Polisen använder geografisk information till exempel för att planera den operativa verksamheten, utföra kontroller och uttryckningar, göra analyser, utföra brottsspaning och bekämpa brott. Gränsbevakningsväsendet använder geografisk information exempelvis vid navigering. Också i den nationella planeringen av räddningsväsendet används geografisk information när riskanalyser görs och riskområden preciseras. Vidare använder prehospital akutsjukvård informationen som hjälp när tjänsteproduktionen och nivån på den läggs fast. Utskottet framhåller vidare att det är räddningsmyndigheterna som har hand om prehospital akutsjukvård inom social- och hälsovården i en stor del av landet. I och med att prehospital akutsjukvård är nära kopplad till säkerhetsmyndigheternas ansvarsområde måste man väga in också den verksamheten när frågor kring geografisk information är aktuella hos säkerhetsmyndigheterna.

Utskottet anser att säkerhetsmyndigheternas geodataplattform om möjligt ska byggas upp till ett sådant servicepaket som motsvarar säkerhetsmyndigheternas behov och som kan utnyttjas effektivt i den offentliga förvaltningens informationsprocesser. För att säkerställa möjligast effektiva och ändamålsenliga lösningar bör säkerhetsmyndigheterna själva se till att plattformen blir av. Plattformen måste också förses med processer som kontrollerar materialets omfattning och kvalitet så att användarna inte behöver ägna sig åt kvalitetssäkring utan kan förlita sig på materialets riktighet och kvalitet. Samtidigt bör det utredas vilka aktörer som kan ges åtkomst till plattformen.

Utskottet lyfter fram den nationella försörjningsberedskapen som ett viktigt element i den övergripande säkerheten i vårt samhälle och påpekar att allt fler företag som klassificeras som kritiska medverkar till försörjningsberedskapen. Med tanke på försörjningsberedskapen bör innehållet i och tillgången till den geografiska information säkerställas som behövs i de företag som av säkerhetsmyndigheterna klassificerats som kritiska.

Utskottet påpekar att Finlands miljöcentrals och meteorologiska institutets gemensamma tjänst Översvämningscentret redan nu prognosticerar och varnar för översvämnningar och upprätthåller en fortlöpande lägesbild i fråga om dem. Centret erbjuder tjänster för regionala myndigheter och

Betänkande JsUB 15/2018 rd

för invånare och verksamhetsutövare i översvämningssområden. Verksamheten sker i nära samarbete med NTM-centralerna och räddningsverken. Vid hot om översvämning och vid akuta översvämningssituationer behöver de myndigheter som leder räddningsarbetet en möjligast exakt, täckande och aktuell lägesbild som stöd för beslut. Lägesbilden är också av största vikt för hanteringen av översvämningssrisker. Den ger möjlighet att rikta in praktiska åtgärder såsom att skydda byggnader, bygga tillfälliga översvämningssväggar, riva isfördämningar och utföra eventuella evakueringar till rätt plats.

Ett gemensamt ekosystem för geografisk information

Några av de allra viktigaste målen är enligt redogörelsen att utveckla såväl ekosystemet för geografisk information som samarbetet mellan olika aktörer på ett allmännare plan samt att modellera gemensamt överenskomna internationella standarder. Ett led i detta är att göra användningen av data smidigare. Ju enhetligare information upprätthållarna levererar, desto enhetligare och aktuellare är den hos användarna när inga kompatibilitetsproblem uppstår.

Ekosystemet måste ha en bred bas och förbättra samarbetet mellan olika sektorer och branscher. Alla parter drar nytta av samarbetet, vilket uppmuntrar till att utveckla interoperabiliteten för information och tjänster, förbättra funktioner och undvika överlappningar. Den offentliga förvaltningens roll i ekosystemen är att se till att fundamentala databaser upprätthålls och görs tillgängliga, vilket indirekt förbättrar också företagens möjligheter till affärsverksamhet. Ekosystemen för geografisk information måste bygga på databaser av hög kvalitet, engagerade aktörer, ett brett samarbete, effektiva processer och innovationsföretags serviceutbud. Företagen är en väsentlig del av ekosystemen eftersom de erbjuder tjänster med mervärde i form av databaser av hög kvalitet.

Det är viktigt, menar utskottet, att plattformen har processer som kontrollerar materialets omfattning och kvalitet så att användarna inte behöver ägna sig åt kvalitetssäkring utan kan förlita sig på materialets riktighet och kvalitet.

Utskottet påpekar att ett av regeringens digitala spetsprojekt är projektet för en gemensam informationsförvaltning (YTI). Inom projektet ska det skapas praktiska handlingsätt för att utveckla och upprätthålla interoperabilitet för data. Avsikten är att geografisk information är en av de typer av data som definieras i projektet, vilket kommer att förbättra tillgängligheten.

Utskottet konstaterar att information också kan produceras genom crowdsourcing. På så sätt kan man få fram öppen geografisk information av god kvalitet och dessutom gratis. Kvaliteten kan dock, åtminstone om kvalitetssäkring saknas, visa sig vara svag och otillräcklig jämfört med sådan information som t.ex. myndigheter kan leverera. Det är dessutom svårt att reglera crowdsourcing eftersom det i allmänhet handlar om frivillig medborgaraktivitet.

Utskottet framhåller att företag inom geodatabranschen kan delta på bred bas i den offentliga förvaltningens geodataprocesser genom att erbjuda program, expertis och andra typer av tjänster. Den offentliga sektorns tjänster kompletteras i många avseenden och på ett naturligt sätt av företagens så kallade mervärdestjänster. Av redogörelsen framgår det emellertid att användningen av geografisk information kan begränsas t.ex. på grund av riktlinjer som ägarna till informationen

Betänkande JsUB 15/2018 rd

har lagt fast. Utskottet finner det viktigt att man genom lagstiftning förhindrar omotiverade begränsningar.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att den digitala miljön har medfört en ny uppgift för staten när det gäller att skapa och främja digitala samarbetsformer och miljöer (ekosystem). I förekommande fall måste staten satsa extra på detta. Den offentliga sektorn ska ansvara för viss, i lagstiftningen preciserad basal geografisk information och för att upprätthålla och förbättra produkter och tjänster i anknytning till dem.

Utskottet noterar att utnyttjande av ny teknologi för miljöuppföljning och för att ta fram miljödata är en viktig faktor för uppföljningsstrategin. I redogörelsen beskrivs nya sätt att producera geografisk information och vid sidan av fjärrkartläggningsmetoder (luft- och satellitfotografering samt laserskanning) nämns också drönare och annan ny teknik. Det här öppnar för nya möjligheter att inhämta data. Behandlingen av omfattande datamängder kräver inte bara effektiv kalkylering utan också att nya metoder och tillämpningar för att lagra, processa och utnyttja informationen utvecklas. Utskottet understryker vikten av att få med företagen för att utveckla innovativa lösningar.

Effektivare samarbetet genom ett nytt samarbetsorgan

I redogörelsen sägs det att arbetet med geografisk information i allt högre grad handlar om samarbete. Det föreslås därför planering av en för Finland lämplig verksamhetsmodell för ett intersektoriellt samarbetsorgan för att främja funktionerna för geografisk information och den affärsverksamhet som gäller dessa.

Utskottet ser det som viktigt att ett samarbetsorganet blir en oavhängig aktör som sprider kunskap om möjligheterna att utnyttja geografisk information. Organet ska sammanföra aktörer på olika områden och därigenom främja innovationer och samverkan mellan den offentliga och den privata sektorn. Det bör i framtiden vara självklart att i beslutsfattande, planering och styrning av verksamhet effektivt tillgodogöra sig geografisk information, och position ska bara vara en egenkap som kan användas på ett mångsidigt sätt.

Ökad kompetens och kännedom om geografisk information

Utskottet anser att det fortfarande är en utmaning att öka det aktiva utnyttjandet av geografisk information i olika samhällsfunktioner, eftersom det råder en uppfattning om att den är ett specifikt kompetensområde för en viss yrkeskategori. Ännu är man inte medveten om hur informationen ska integreras i allt utvecklingsarbete. Trots att redogörelsens förslag går i rätt riktning vill utskottet ytterligare påskynda arbetet för att göra geografisk information till en genuin konkurrensfrämjande faktor. Utskottet vill dessutom understryka vikten av kompetens och kommunikation med avseende på den övergripande säkerheten i samhället och de anknytande riskerna.

Det krävs fortfarande forskning, produktutveckling och utbildning när det gäller förädling av information som inhämtats med nya metoder. Det behövs också utbildning på alla nivåer i datamodellering. Information om existensen av geografisk information måste spridas och dessutom behövs det internationella kontakter och utbildning på vetenskapshögskolenivå. Bättre metoder för

Betänkande JsUB 15/2018 rd

att inhämta information och bättre utnyttjande av metoderna ger positiva effekter på olika typer av affärsverksamhet.

Lagstiftningen behöver ses över

Utskottet påpekar att politiken för geografisk information måste ligga i linje med andra insatser som gäller informationspolitik. Regeringen bereder för närvarande en lag om informationshantering. Det är fråga om en allmän lag som avser att reglera användningen av information inom den offentliga förvaltningen. När lagen blir verklighet kommer den även att stödja användningen av geografisk information. Den offentliga förvaltningen ska ha tydliga, i lagstiftningen definierade roller och uppgifter i funktionerna för geografisk information och ansvarsfördelningen ska vara klar. Utskottet menar att rollerna också om möjligt ska bestämmas inom förvaltningen och inte enbart i relation till företag. Kommunernas och de statliga organisationernas roll och ansvar måste förtydligas för att undvika överlappande funktioner och för att se till att informationen är interoperabel och kan samutnyttjas. Organisationer måste själva klart och tydligt lägga fast vem som ansvarar för uppgifter i anknytning till geografisk information. I synnerhet ledarskapsfrågorna kommer att inta en framskjuten position i de nätverksinriktade tjänsterna och informationsuppdragen.

Geodataplattformerna måste utvecklas så att man kan avhjälpa problemet med den långsamma uppdateringen av material. Det material om väg- och gatunamn som kommunerna tar fram vid planläggning och byggande uppdateras för närvarande för långsamt för att motsvara bl.a. säkerhetsmyndigheternas behov. Det kan åtgärdas genom bättre samarbete och utvecklade processer. Ansvar för att uppdatera det informationsmaterial som myndigheterna skapar bör vila på klart namngivna myndigheter. När lagstiftningen ses över finns det skäl att överväga vilken typ av förpliktelser som ska tas in i lagstiftningen.

Den nationella lagstiftning som reglerar och säkerställer interoperabilitet för information som produceras av myndigheter är nödvändig, men också andra faktorer som påverkar informationsanvändningen måste ägnas tillräcklig uppmärksamhet. När det gäller rätten att utnyttja information måste eventuella begränsningar som bland annat avser informationens användbarhet noga övervägas med avseende på den övergripande samhällssäkerheten, försörjningsberedskapen och skyddet för personuppgifter.

EU:s nya dataskyddsförordning började tillämpas den 25 maj 2018. I artikel 4 finns en definition på personuppgifter: varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. Också geografisk information kan vara personuppgifter, påpekar utskottet. Villkoren för att få behandla personuppgifter finns i den allmänna dataskyddsförordningen. Följaktligen gäller förordningen också behandling av personuppgifter som ingår i geografisk information. När våra nationella bestämmelser om behandling av personuppgifter bereds, måste det bedömas om de föreslagna lagstiftningsåtgärderna ligger inom det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen ger den nationella lagstiftningen.

Utöver kraven på behandling av personuppgifter måste de restriktioner beaktas som offentlighets- och sekretesslagstiftningen ställer upp för insamling, förvaring och utlämning av geografisk information. Huvudregeln är att myndighetshandlingar är offentliga, men geografisk information

Betänkande JsUB 15/2018 rd

kan även innehålla sekretessbelagda uppgifter. I takt med att geografisk information digitaliseras är det av största vikt att slå vakt om cybersäkerheten och kontinuiteten i tjänsteutbudet. Det är enligt vad utskottet erfar mest kostnadseffektivt att göra det redan när tjänsterna byggs upp.

Avslutningsvis

Utskottet konstaterar att den internationella infallsvinkeln i redogörelsen är rätt snäv. Det finns bara antydningar om de internationella aspekterna på verksamheten. Det saknas en omfattande analys jämte slutsatser av den internationella utvecklingen. Breda internationella plattformar kan erbjuda helt nya möjligheter, men också uppfattas som ett hot mot nationella aktörer. Exempelvis har namnet på en stor, internationell karttjänst blivit synonymt med begreppet karttjänster för många medborgare, som därmed inte ens reflekterar över möjligheten att få bättre nationella tjänster.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 2/2018 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av redogörelsen.

Helsingfors 13.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
medlem Markku Eestilä saml
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Teuvo Hakkarainen saf
medlem Hanna Halmeenpää gröna
medlem Lasse Hautala cent
medlem Reijo Hongisto blå
medlem Susanna Koski saml
medlem Harry Wallin sd
medlem Eerikki Viljanen cent
medlem Peter Östman kd
ersättare Sirkka-Liisa Anttila cent.

Betänkande JsUB 15/2018 rd

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.